

Publicar nova
ou info para ANPA

REXISTRO XERAL DO VALEDOR DO POBO

SANTIAGO DE COMPOSTELA

Data: 16/05/2016 9:25:55

SAIDA 5351/16

D. Rogelio Carballo Solla (Pte. da Federación Provincial de ANPA Centros Públicos)
presidencia@nontedurmas.org

Expediente: D.3.Q/466/16

Santiago de Compostela, 13 de maio de 2016

Estimado Sr.:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do seu escrito referente ás novas esixencias derivadas da entrada en vigor, o 1 de marzo de 2016, das medidas impostas respecto dos certificados negativos do *Registro Central de Delincuentes Sexuales*.

Nesa queixa esencialmente indicaba que a Lei 26/2015 e a súa posta en funcionamento supón, para as ANPA, unha traslación de responsabilidades e obrigas propias da Administración, que a partir de agora pasan a ser responsabilidade de entidades sen ánimo de lucro que non contan nin coa capacidade nin coa solvencia para asumilas, e sen que sexan propias dos seus fins estatutarios. Ao mesmo tempo, as obrigas derivadas da devandita lei supoñen, en primeiro lugar, unha inseguridade xurídica manifesta, e ademais, un obstáculo engadido á súa capacidade para desenvolver as actividades do seu interese, podendo en moitos casos, ser obstáculos insalvables que impidan a realización das súas actividades.

Ante iso requirimos, como vostede coñece, información á Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que xa nola remitiu. Nesta sinálase o seguinte:

En resposta á petición remitida pola Valedora do Pobo que tivo entrada no Rexistrio Xeral da Xunta de Galicia situado en Santiago de Compostela (entrada núm. 54279/RX 856570), no que solicita desta Consellería diversa información sobre o problema que motivou a queixa presentada por Rogelio Carballo Solla, infómase o seguinte.

Ao longo do seu escrito de queixa, o reclamante manifesta reiteradamente a súa oposición a algunas das previsións recollidas na Lei 26/2015, do 28 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia publicada no Boletín Oficial do Estado núm. 180, do

29/07/2015 (en diante, Lei 26/2015), utilizando distintas argumentacións ante as que esta Administración educativa non pode máis que mostrar o seu respecto.

Porén, non ten mais nada que aducir, por canto non foi da súa competencia a elaboración da norma, nin o será o seu posterior seguimento, limitándose tan só ao seu debido cumprimento mentres estea vixente e forme parte do noso ordenamento xurídico.

A única referencia explícita do reclamante a esta Administración educativa sinala textualmente que "neste sentido e con esta inseguridade xurídica, esixir dende a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria os certificados do persoal, sen que dende a Lei 26/2015 exista unha obriga manifesta e incontrovertible para a ANPA nin as consecuencias legais que se desprenden da Lei, supón unha actuación administrativa que pon en risco o dereito das ANPAS a exercer as accións e actividades que lle son propias pola súa natureza."

Pois ben, a este respecto é preciso aclarar que o día 26.02.2016 a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria envioulles sendas "comunicacións informativas" (ese era o título dos escritos) á Confederación de ANPAS Galegas e á Confederación de ANPAS de Galicia, nas que non só se lles informaba da entrada en vigor da lei e do real decreto que regulan o Registro Central de Delincuentes Sexuais, senón que ademais se lles citaba textualmente o novo mandato incorporado a través do punto 5 do artigo 13 da Lei 26/2015 («5. Será requisito para o acceso e exercicio ás profesións, oficios e actividades que impliquen contacto habitual con menores non ter sido condenado por sentenza firme por algún delito contra a liberdade e indemnidade sexual, que inclúe a agresión e abuso sexual, acoso sexual, exhibicionismo e provocación sexual, prostitución e explotación sexual e corrupción de menores, así como por trata de seres humanos. Para tal efecto, quen pretenda o acceso a tales profesións, oficios ou actividades deberá acreditar esta circunstancia mediante a achega dunha certificación negativa do Registro Central de Delincuentes Sexuais.»), para rematar co recordatorio que se transcribe a continuación:

"Ao obxecto de garantir o cumprimento das citadas normas e no marco establecido por elas, lembrase que, tanto nas distintas contratacóns de servizos públicos actualmente en execución, como nas vindeiras que a Confederación vaia a subscribir no sucesivo, deberanse ter en conta os mandatos legais expostos. A tal efecto, a todo o seu persoal contratado que entre en contacto con menores deberáselle esixir a oportuna acreditación de non ter sido condenado en sentenza firme por delitos sexuais."

O citado recordatorio do cumprimento do mandato da norma estatal non tiña máis que un carácter informativo, en canto se corresponde coas obrigas que lles competen ás Federacións

e ás ANPAS individuais integradas naquelas cando levan a cabo as contratacóns de carácter privado dos servizos de comedor escolar ou das actividades escolares.

Neste sentido, é a propia lei que lle impón a aquelas persoas que pretendan acceder ao exercicio das profesións, oficios e actividades que impliquen contacto habitual con menores a obriga de acreditar, mediante as oportunas certificacións, que non teñen sido condenadas por sentenza firme por algúun delito contra a liberdade e indemnidade sexual. En consecuencia, quen contrate os servizos que impliquen tales profesións, oficios e actividades debe comprobar que se cumple tal mandato legal.

De acordo con todo o anterior, esta Consellería limitouse a informar dos novos requisitos esixidos pola normativa vixente.

Por iso, son as propias ANPAS as responsables de velar polo cumprimento das disposicións legais relacionadas co seu ámbito de actividade, sen que esta Administración educativa teña relación algunha coa solución escollida polas federacións e asociacións de nais e pais ao respecto.

Tras a investigación realizada, na que se avaliou o contido da súa queixa e o exposto no informe do citado órgano, dedúcese o seguinte. En efecto, a Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria ten a obriga legal de informar ás ANPAS e as súas federacións e asociacións da entrada en vigor da nova normativa que modifica substancialmente este ámbito.

Con carácter xeral, a información sobre a finalidade preventiva e o procedemento relativo ao certificado está accesible na páxina web do Ministerio de Justicia, na seguinte ligazón: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/registro-central-delincuentes>.

Como xa lle manifestamos, esta medida, que parece responder á alarma social xerada como consecuencia da investigación de delitos contra a liberdade e indemnidade sexual ou de corrupción de menores que foron denunciados por alumnos dalgúns centros educativos, suscita dúbidas sobre a súa efectividade e o seu alcance. En particular, pola imprecisión e ambigüidade do seu ámbito subxectivo de aplicación e as consecuencias legais dunha interpretación restritiva respecto do seu alcance. No conflito entre o dereito á intimidade persoal –coa obriga de certificar que non existen condenas por delitos de natureza sexual–, e outros bens xurídicamente protexibles, cómpre determinar cal é o interese máis necesario de protección respecto do que debe establecerse unha medida de control idónea, proporcionada e equilibrada. Neste caso, a protección dos menores contra a explotación e o abuso sexual, os delitos contra a súa liberdade ou indemnidade sexual ou contra a pornografia infantil leva a ter que garantir que as persoas que están en contacto

habitual con eles por mor da súa profesión, oficio ou actividad non supoñen un perigo ou unha situación de risco. Segundo informacíons periodísticas e coa prudencia que debe terse cos datos non proporcionados polos organismos competentes encargados do seu tratamento, hai máis de 40.700 persoas con condenas por este tipo de delitos que figuran no rexistro (http://www.eldiario.es/sociedad/personas-antecedentes-sexuales-trabajadores_0_500100486.html).

Tendo en conta que a solicitude da certificación faiase a instancia do titular interesado e que se establecen cautelas respecto do acceso ao rexistro ou aos datos persoais das certificacións no *Real Decreto 1110/2015, de 11 de diciembre, por el que se regula el Registro Central de Delincuentes Sexuales*, o control parece proporcionado. O interesado ten a opción da renuncia ou o desistimento. As ANPAS teñen, neste ámbito, a obriga de comprobar que as empresas contratadas cumpren esta normativa respecto dos traballadores que entran en contacto co alumnado do centro nos servizos que as ANPAS proveen ou organizan, ou supervisar directamente ó cumprimento deste deber por parte das persoas físicas que sexan contratadas para certas actividades (monitores, coidadores...). A norma é moi imprecisa en canto ás profesións, oficios ou actividades que están sometidas á certificación. Esta ambigüidade é problemática no caso dos propios pais e nais da ANPA.

O criterio, en calquera caso, debe ser garantir a máxima protección respecto de todos os menores. Esta institución comprende as súas obxecións e as dúbidas que poden xurdir da norma e o seu desenvolvemento regulamentario no real decreto de decembro de 2015, así como os problemas que se puxeron de manifestó coa sús precipitada entrada en vigor. Non obstante, os principios xerais que inspiran todas as normas do reformado sistema de protección da infancia e da adolescencia na Lei 26/2015 e na Lei Orgánica 8/2015 deben ser os que marquen a interpretación da normativa no entanto non se produzca jurisprudencia que clarifique os supostos más problemáticos. Na exposición de motivos da Lei orgánica 8/2015 se manifesta:

Los cambios introducidos en la Ley Orgánica de Protección Jurídica del Menor desarrollan y refuerzan el derecho del menor a que su interés superior sea prioritario, principio fundamental en esta materia, pero concepto jurídico indeterminado que ha sido objeto, a lo largo de estos años, de diversas interpretaciones. Por ello, para dotar de contenido al concepto mencionado, se modifica el artículo 2 incorporando tanto la jurisprudencia del Tribunal Supremo de los últimos años como los criterios de la Observación general nº 14, de 29 de mayo de 2013, del Comité de Naciones Unidas de Derechos del Niño, sobre el derecho del niño a que su interés superior sea una consideración primordial. Este concepto se define desde un contenido triple. Por una parte, es un derecho sustantivo en el sentido de que el menor tiene derecho a que, cuando se adopte una medida que le concierne, sus mejores intereses hayan sido evaluados y, en el caso de que haya otros intereses en presencia, se hayan ponderado a la hora de llegar a una solución. Por otra, es un principio general de

carácter interpretativo, de manera que si una disposición jurídica puede ser interpretada en más de una forma se debe optar por la interpretación que mejor responda a los intereses del menor. Pero además, en último lugar, este principio es una norma de procedimiento. En estas tres dimensiones, el interés superior del menor tiene una misma finalidad: asegurar el respeto completo y efectivo de todos los derechos del menor, así como su desarrollo integral.

A la luz de estas consideraciones, es claro que la determinación del interés superior del menor en cada caso debe basarse en una serie de criterios aceptados y valores universalmente reconocidos por el legislador que deben ser tenidos en cuenta y ponderados en función de diversos elementos y de las circunstancias del caso, y que deben explicitarse en la motivación de la decisión adoptada, a fin de conocer si ha sido correcta o no la aplicación del principio.

A tal fin, **debe terse en conta o Instrumento de Ratificación del Convenio del Consejo de Europa para la protección de los niños contra la explotación y el abuso sexual, hecho en Lanzarote el 25 de octubre de 2007**, publicado no «BOE» núm. 274, de 12 de novembro de 2010, páxinas 94858 a 94879 que delimita materialmente o ámbito, obxecto e finalidade das medidas de protección que deben establecerse e as responsabilidades derivadas delas. A criterio desta institución, a protección das persoas menores de idade é unha obriga legal e moral de toda a sociedade e o ámbito desta protección debe interpretarse no sentido máis favorable aos menores.

Por todo o sinalado ata agora en principio non parece preciso continuar a investigación iniciada como consecuencia do seu escrito de queixa, e conclúese este expediente sen prexuízo de reabrilo a súa instancia pola aportación de novos datos ou circunstancias.

Agradézolle a confianza que nos demostra e saúdoo atentamente,

Milagros Otero Parga
Valedora do Pobo

Milagros Otero Parga
Valedor do Pobo